

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

проф. **М.М. Рожко**

«*Січень*» 2019 р.

ПРОГРАМА

проведення у ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» ВСТУПНОГО інструктажу з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях

Назва інструктажу:

Вступний інструктаж з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях.

2. Обсяг часу на проведення інструктажу: до 3 годин.

3. Загальні положення.

Програма розроблена відповідно до положень:

Кодексу цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 р. № 5403-VI; постанови Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях»;

наказу ДСНС України від 06.06.2014 № 310 (у редакції наказу ДСНС України 08.08.2014 № 458) «Програма загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях».

Програма призначена для проведення вступного інструктажу з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях з відповідними категоріями осіб (частина 1 пункту 4).

Допуск до роботи (навчання, екскурсії) осіб, які не пройшли вступний інструктаж забороняється.

Інструктажі з питань охорони праці проводяться та реєструються у порядку, визначеному нормативно-правовими актами з питань охорони праці.

4. Порядок проведення вступного інструктажу.

Вступний інструктаж проводиться:

з усіма працівниками, які приймаються на постійну або тимчасову роботу, незалежно від їх освіти, стажу роботи та посади;

зі студентами, які прибули в університет для проходження навчання.

Вступний інструктаж проводиться у спеціально обладнаних приміщеннях (кабінетах, навчальних класах) з використанням інформаційно-довідкових куточків з питань цивільного захисту, зразків засобів індивідуального захисту, комп'ютерних та мультимедійних засобів, навчальної літератури, планів реагування на надзвичайні ситуації (інструкцій щодо дій тощо).

Вступний інструктаж може проводитись індивідуально або у складі навчальної групи з числа одного структурного підрозділу чи осіб одного фаху.

Вступний інструктаж проводиться посадовою особою, на яку покладено (відповідно до наказів) виконання обов'язків з питань цивільного захисту та/або протипожежної безпеки та які пройшли навчання (підвищення кваліфікації з питань цивільного захисту, функціональне навчання чи спеціальну підготовку) відповідно до вимог чинного законодавства у сфері цивільного захисту та мають відповідне посвідчення (сертифікат) про проходження навчання (спеціальної підготовки).

Запис про проведення вступного інструктажу робиться у журналі реєстрації інструктажів з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях.

Тематика та порядок проведення інструктажів для студентів під час навчання в університеті визначаються нормативно-правовими актами в галузі освіти та охорони здоров'я.

5. Мета вступного інструктажу:

ознайомлення із завданнями та особливостями організації заходів цивільного захисту в університеті;

вивчення основних способів захисту працівників від факторів ураження надзвичайних ситуацій (НС) з урахуванням особливостей діяльності університету;

ознайомлення з інформацією, що міститься в планах реагування на НС про дії в умовах загрози і/або виникнення НС;

набуття практичних вмінь щодо користування засобами індивідуального і колективного захисту, первинними засобами пожежогасіння і сприяння проведенню рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації НС;

оволодіння навичками з надання домедичної допомоги потерпілим.

6. Вимоги до знань, умінь слухачів за результатами проходження інструктажу.

Особи, які пройшли вступний інструктаж з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях повинні:

ЗНАТИ:

основні небезпечні виробничі фактори, техногенні та природні небезпеки, що ймовірні для місця розташування університету;

основні принципи функціонування об'єктової системи цивільного захисту, організацію оповіщення про загрозу і виникнення надзвичайної ситуації;

засоби індивідуального та колективного захисту, порядок і правила користування ними;

обов'язки і дії працівників під час загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій згідно із планами реагування на НС;

способи та засоби запобігання пожежам та вибухам, типові дії працівників при їх виникненні, способи застосування первинних засобів пожежогасіння;

заходи щодо сприяння проведенню в університеті аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах виникнення НС.

ВМІТИ:

запобігати створенню умов, що можуть привести до виникнення НС в університеті;

діяти за сигналами оповіщення, практично виконувати заходи згідно із планами реагування на НС;

користуватися засобами індивідуального і колективного захисту, первинними засобами пожежогасіння;

дотримуватися режимів радіаційного захисту;

надавати домедичну допомогу потерпілим у НС.

7. План вступного інструктажу (орієнтовний)

№ з/п	Назва розділу інструктажу	Обсяг часу, год
1	Основні способи захисту і загальні правила поведінки в умовах загрози та виникнення НС	до 1
2	Надання домедичної допомоги потерпілим	до 1
3	Організація заходів цивільного захисту в університеті	до 1
	Всього	до 3

8. Зміст розділів інструктажу (орієнтовний)

Розділ 1. Основні способи захисту і загальні правила поведінки в умовах загрози та виникнення НС.

Основні поняття про НС. Порядок отримання інформації про загрозу і виникнення НС. Попереджувальний сигнал «Увага всім!».

Захисні споруди цивільного захисту, їх призначення та облаштування. Порядок заповнення захисних споруд та правила поведінки працівників, які укриваються в них.

Призначення, принцип дії, індивідуальний підбір та правила користування протигазами, респіраторами. Медичні засоби, що входять до індивідуальних аптечок та їх призначення. Індивідуальний перев'язочний пакет. Індивідуальні протихімічні пакети.

Евакуація, порядок її проведення, правила поведінки та обов'язки евакуйованих працівників.

Безпечні дії працівників у разі виникнення геологічних НС (пов'язаних із зсувами, обвалами або осипами, осіданням земної поверхні, карстовими провалами або підтопленням). Правила поведінки і дії працівників при землетрусах.

Особливості негативного впливу гідрометеорологічних НС. Правила безпечної поведінки у разі їх виникнення.

Основні причини виникнення та особливості пожеж у природних екологічних системах. Правила поведінки та заходи безпеки у разі їх виникнення.

Безпека працівників під час радіаційних аварій і радіаційного забруднення місцевості. Режими радіаційного захисту. Джерела іонізуючого випромінювання. Особливості радіаційного впливу на людину. Поняття про дози опромінення людини. Променева хвороба. Санітарна обробка працівників.

Правила поведінки працівників при аваріях з викидом небезпечних хімічних речовин. Характеристики основних небезпечних хімічних речовин. Особливості їх впливу на організм людини. Наслідки аварій з викидом небезпечних хімічних речовин. Проведення заходів з ліквідації наслідків аварій з викидом небезпечних хімічних речовин.

Основні поняття вибухової безпеки виробництва. Небезпечні фактори вибуху і захист від них. Правила поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів.

Стисла характеристика пожежної безпеки в університеті. Протипожежний режим в університеті. Можливість виникнення та (або) розвитку пожежі. Небезпечні фактори пожежі. Дії працівників у разі загрози або при виникненні пожежі. Гасіння пожеж. Засоби пожежогасіння, протипожежне устаткування та інвентар, порядок та правила їх використання під час пожежі.

Безпека при масових скупченнях людей. Психологія натовпу. Правила безпечної поведінки у місцях масового перебування людей та у разі масового скупчення людей.

Поширення інфекційних хвороб серед населення. Джерела збудників інфекцій. Основні механізми передавання збудників інфекції. Режимно-обмежувальні заходи (посилене медичне спостереження, обсервація, карантин). Правила поведінки в осередках інфекційних захворювань, особиста гігієна в цих умовах. Основні напрямки профілактики інфекційних хвороб. Основні дезінфекційні засоби.

Розділ 2. Надання домедичної допомоги потерпілим.

Порядок і правила надання домедичної допомоги при різних типах ушкоджень.

Основні правила надання домедичної допомоги в невідкладних станах. Проведення первинного огляду потерпілого. Виклик екстреної медичної допомоги.

Ознаки порушення дихання. Забезпечення прохідності дихальних шляхів. Ознаки зупинки роботи серця. Проведення серцево-легеневої реанімації.

Перша допомога при ранах і кровотечах. Способи зупинки кровотеч. Правила та прийоми накладання пов'язок на рани.

Домедична допомога при переломах. Прийоми та способи іммобілізації із застосуванням табельних або підручних засобів.

Домедична допомога при отруєннях чадним газом, небезпечними хімічними речовинами.

Домедична допомога при хімічних та термічних опіках, радіаційних ураженнях, втраті свідомості, тепловому та сонячному ударах.

Способи і правила транспортування потерпілих.

Розділ 3. Організація заходів цивільного захисту на підприємстві, в установі, організації.

Забезпечення виконання на підприємстві, в установі та організації завдань з цивільного захисту

Повноваження та організаційна структура управління цивільним захистом в університеті. Об'єктова комісія з питань НС. Евакуаційні органи університету.

Відомості про об'єктові спеціалізовані служби і формування цивільного захисту. Відомча та добровільна пожежна охорона. Аварійно-рятувальне обслуговування університету. Система керівництва рятувальними роботами, координація дій виробничого персоналу та залучених підрозділів і служб, які беруть участь у ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

Права і обов'язки працівників та студентів у сфері цивільного захисту. Сприяння проведенню аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків НС у разі їх виникнення. Заходи життєзабезпечення постраждалих та соціального захисту і відшкодування матеріальних збитків постраждалим внаслідок НС.

Об'єктовий план реагування на НС. Прогнозовані природні загрози, територіальне розміщення потенційно небезпечних об'єктів, небезпечні виробничі фактори, характерні причини аварій (вибухів, пожеж тощо) в університеті.

Об'єктова система оповіщення працівників та студентів. Дії персоналу щодо аварійної зупинки діяльності університету. Виведення працівників та студентів з небезпечної зони, порядок забезпечення їх засобами індивідуального захисту, місця розташування можливих сховищ, шляхи евакуації.

Інформування працівників та студентів щодо розвитку НС, місць розгортання і маневрування аварійно-рятувальних сил, залучення необхідних ресурсів, технічних і транспортних засобів, координації дій з населенням та заходів безпеки в зоні НС.

8. Навчально-методична література

Кодекс Цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI.

Постанова Кабінету Міністрів України від 27.09.2017р. № 733 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту».

Постанова Кабінету Міністрів України від 30.10.2013р. № 841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру».

Постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2002р. № 1200 «Про затвердження Порядку забезпечення населення і працівників формувань та спеціалізованих служб цивільного захисту засобами індивідуального захисту, приладами радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного і хімічного контролю».

Наказ МВС України від 05.11.2018р. № 879 «Про затвердження Правил техногенної безпеки», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27.11.2018р. за № 1346/32798.

Наказ МВС України від 20.04.2017р. № 325, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 16.05.2017р. за № 626/30494 «Про затвердження Типового положення про підрозділ з питань цивільного захисту суб'єкта господарювання».

Наказ МВС України від 18.12. 2009р. № 860 «Про затвердження Рекомендацій щодо дій населення у разі загрози та виникнення вибуху, у тому числі тих, що виникли внаслідок терористичної діяльності».

Наказ МВС України від 30.12. 2014р. № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 05.03.2015р. за № 252/26697.

Наказ МОЗ від 16.06.2014р. № 398 «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах». Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 7 липня 2014р. за № 750/25527.

Наказ ДСНС України від 06.06.2014 № 310 (у редакції наказу ДСНС України 08.08.2014 № 458) «Програма загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях».

Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник. – К.: Знання-Прес, 2007. – 487 с.

Хімічна безпека. Довідник рятувальника. / М.Довгановський. – Київ : ОБСЄ, друк ВАЇТЕ, 2017 – 135с.

Цивільний захист населення в умовах надзвичайних ситуацій: навчальний посібник / Я.М.Семчук, В.П.Курилович, М.В.Осипчук, А.Й.Павелко, Є.Т.Піндус, М.Б.Полив'яний, Й.І.Рошак, Л.Я.Савчук,. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2016. – 123с.

Цивільний захист суб'єктів господарювання / Піндус Є.Т., Павелко А.Й., Осипчук М.В., Полив'яний М.Б., Левицький Н.Б., Курилович В.П., Боднар Я.З.. – Івано-Франківськ : Підприємець Голіней О.М., 2016. – 136с.

Матеріали для самостійної роботи / Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Івано-Франківської області – http://nmc.if.ua/mater_samost/

Основні способи захисту в умовах загрози та виникнення надзвичайних ситуацій. Методична розробка. / Павелко А.Й., Курилович В.П. – Івано-Франківськ: Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Івано-Франківської області, 2016. – 86с. <http://nmc.if.ua/wp-content/uploads/2016/11/1-Захист-НС-ЗП.pdf>

Правила поведінки працівників під час надзвичайних ситуацій природного характеру. Методична розробка. / Павелко А.Й. – Івано-Франківськ: Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Івано-Франківської області, 2016. – 31с. <http://nmc.if.ua/wp-content/uploads/2016/11/2-Правила-НС-природ-ЗП.pdf>

Безпека працівників під час радіаційних аварій і радіаційного забруднення місцевості. Методична розробка. / Павелко А.Й. – Івано-Франківськ: Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Івано-Франківської області, 2016. – 60с. <http://nmc.if.ua/wp-content/uploads/2016/11/3-Безпека-РАД-авар-ЗП.pdf>

Правила поведінки працівників при аваріях з викидом небезпечних хімічних речовин. Методична розробка. / Павелко А.Й. – Івано-Франківськ: Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Івано-Франківської області, 2016. – 57с. <http://nmc.if.ua/wp-content/uploads/2016/11/4-Правила-повед-ХІМ-Авар-ЗП.pdf>

Вибухова та пожежна небезпека на виробництві. Рекомендації щодо дій під час виникнення пожежі. Методична розробка. / Осипчук М.В., Курилович В.П., Павелко А.Й. – Івано-Франківськ: Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Івано-Франківської області, 2016. – 46с. <http://nmc.if.ua/wp-content/uploads/2016/11/5-Вибухова-неб-Пожежн-ЗП.pdf>

Правила поведінки і дії в умовах масового скупчення людей та в осередках інфекційних захворювань. Методична розробка. / Левицький Н.Б. – Івано-Франківськ: Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Івано-Франківської області, 2016. – 15с. <http://nmc.if.ua/wp-content/uploads/2016/11/6-Правила-НАТОВП-ІНФЕКЦІЯ.pdf>

Порядок і правила надання домедичної допомоги при різних типах ушкоджень. Методична розробка. / Левицький Н.Б. – Івано-Франківськ: Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Івано-Франківської області, 2016. – 17с. <http://nmc.if.ua/wp-content/uploads/2016/11/7-Правила-першої-допомоги-медицина.pdf>

Порядок і правила надання домедичної допомоги при ураженні небезпечними речовинами, при опіках тощо. Методична розробка. / Левицький Н.Б., Павелко А.Й. – Івано-Франківськ: Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Івано-Франківської області, 2016. – 27с. <http://nmc.if.ua/wp-content/uploads/2016/11/8-Правила-домедичної-ХІМІЯ.pdf>

Забезпечення виконання на підприємстві, в установі та організації завдань з цивільного захисту. Методична розробка. / Павелко А.Й., Курилович В.П. – Івано-Франківськ: Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки

життєдіяльності Івано-Франківської області, 2016. – 65с. <http://nmc.if.ua/wp-content/uploads/2016/11/9-Забезп-Повноваж-СГ-ЦЗ-ЗП.pdf>

Виконання заходів захисту та дії працівників згідно з планами реагування на надзвичайні ситуації. Методична розробка. / Павелко А.Й. – Івано-Франківськ: Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Івано-Франківської області, 2016. – 5с. <http://nmc.if.ua/wp-content/uploads/2016/11/10-План-реаг-НС-ЗП.pdf>

**Начальник
служби цивільного захисту університету**

В.М.Штефюк

**Інженер з охорони праці
та протипожежної безпеки університету**

Т.В.Скусяк